

Tuga u srcima svih poštovalaca Narodnooslobodilačke borbe bila je golema nakon što je Hrvatski sabor lani odbio pokroviteljstvo jubileja Bitke na Sutjesci. Iz središnjice SABA RH očekuju da će na ovogodišnjoj - 76. obljetnici najkrvavije bitke u NOR-u nazočiti najviše ljudi od raspada bivše države, komemorirati partizanske borce koji su ginuli s pjesmom na usnama: „Kraj Sutjeske, hladne vode - barjak časti i slobode“...

Danas se na Tjentištu malo tko zaustavlja. Predivni pejzaži livada kroz koje huči Sutjeska i koje natkrivaju okolni visovi Zelengore, Volujaka i Vučeva djeluju otužno. Na svakom se koraku vidi da je tuda protutnjala neka osvetnička vojska koja je iza sebe ostavila pustoš paleći, rušeći i demolirajući spomenike antifašističke borbe. Samo se i dalje gordo uzdiže spomenik o proboju partizana iznad kosturnice. U međuvremenu, sve ostalo bilo je pretvoreno u pustoš, koju je iza sebe ostavila tzv. Vojska Republike Srpske u pogromaškom „nadiranju“ tijekom ratova od 1992. do 1995. godine. Gostinska kuća, ili kako su je zvali Titova kuća, je spaljena. Iz obzidana strši samo dimnjak od nekadašnjeg kamina. Omladinsko naselje je nestalo u pohari. Hotel, bez vrata i prozora, djeluje avetinjski. Spomen kuća je demolirana i unakažena. Jedino je to pogromaštvo nadživio gorostasni spomenik samo zato što u trenutku rušilaštva osionom oficiru tzv. Vojske Republike Srpske, kako se priča, nedostajalo tonu eksploziva da ga digne u zrak. Srećom, danas „pejsaž“ u Dolini heroja donekle je saniran, zahvaljujući naporima ljudi iz Nacionalnog parka Sutjeska. Uređena je spomen-kosturnica s ostacima više od tri tisuće poginulih partizana, položene su vitke kamene trake s imenima brigada, površina spomenika autora Miodraga Živkovića izbijeljena je. Planira se još i postavljenje novog stubišta, obnova lokalnog hotela, otvaranje Muzeja Bitke na Sutjsci...

Ovog vikenda, okupit će se najviše poklonika antifašizma u Dolini heroja od raspada bivše države u povodu obilježavanja 76. obljetnice bitke na Sutjesci. Tuga u srcu svih poštovalaca Narodnooslobodilačke borbe još tinja zbog lanjskog odbijanja pokroviteljstva Hrvatskog sabora jubilarne obljetnice najkrvavije bitke u NOR-u. Svašta je povijest zapamtila, ali da se odbija komemorirati stradanje antifašističke vojske, koja se borila s fašistima, dok se za kolaboracioniste i one koji su ih slijedili razvija ogromna empatija, to još nije viđeno - prokomntirao je tada povjesničar Dragan Markovina, dodavši da je ovdašnja desnica konačno priznala kako partizansku borbu smatra nečim što stoji u trajno neprijateljskom odnosu spram današnje Hrvatske. Tvrdnje da je bitka na Sutjesci u socijalističkoj Jugoslaviji figurirala kao, utemeljen mit, suvremena Hrvatska ne smije ni na koji način obilježavati, budući da je svaka Jugoslavija bila po logici stvari upućena protiv Hrvatske – „ne drži vodu“. I prva i druga Jugoslavija, sa svim njihovim dobrim i lošim stranama, zapravo su prvo spasile teritorij današnje Hrvatske, od toga da pripadne Italiji, a potom i stvorili Hrvatsku kao federalnu jedinicu

u današnjim granicama i sa svim elementima državnosti. Mogao bi se Franjo Tuđman, zajedno sa svojim pokretom postaviti na glavu, no da nije državnost Hrvatske bila unaprijed zadana u Ustavu SFRJ i da Badinterova komisija nije to utvrdila kao činjenicu, od međunarodnog priznanja ne bi bilo ništa. Kako može biti „ta i takva Jugoslavija“ protiv Hrvatske - država koju su upravo brojni hrvatski partizani svojevrijem stvorili i u kojoj su Hrvati imali jednu od ključnih uloga? Od samog Tita pa dalje.

Podsjetimo, Bitka na Sutjesci - operacija Schwartz, vodila se od 15. svibnja do 15. lipnja 1943., poznata kao V. neprijateljska ofenziva. Izvodile su je četiri njemačke i tri talijanske divizije, ustaško-domobranske postrojbe i jedna pukovnija bugarske carske vojske. Četnika nema, poraženi su u bitki na Neretvi, sada ih Nijemci vode kao pomoćnu vojnu nagu. Ukupno je bilo angažirano 127.000 vojnika, koji su imali snažnu podršku topništva i zrakoplovnu zaštitu. Zapovijedao je njemački general Rudolf Luthers. Ofenziva je izvedena u cilju potpunog uništenja divizija oko Vrhovnog štaba, a tu se nalazio i vrhovni komandant NOVJ Tito. Oko njega su bile 1. i 2. proleterska, 3. crnogorska i 7. banijska divizija te 1. majevička i 6. Istočno-bosanska brigada. Ukupno 22.148 boraca od kojih 3.700 ranjenika i bolesnika.

Od ukupno 16 brigada NOVJ koje su sudjelovale u ovoj bitki - šest brigada je iz NOV Hrvatske. A to je najveći broj brigada od svih drugih glavnih štabova NOVJ, preko jedne trećine. Samo u šest brigada NOV Hrvatske bilo je 6.708 boraca. U svim brigadama ima Hrvata, ne samo u tih šest brigada NOV Hrvatske. Iz Hrvatske najviše je bilo boraca iz Dalmacije - 5.928. U bitki na Sutjesci najviše je poginulih partizana iz Hrvatske. I u bitki na Sutjesci, povijest NOR-a Jugoslavije istakla je izuzetnu hrabrost jedinica glavnog štaba Hrvatske. Na osiguranju lijevog boka u probijanju iz okruženja u dolini Sutjeske naročiti podvig izvršili su borci 2. dalmatinske brigade na Donjim i Gornjim Barama. Prije toga ista je brigada prvo prešla kod Foče rijeku Drinu i time iz teške situacije izvukla ostale snage koje su bile oko Vrhovnog štaba. S kakvom su se herojskom upornošću odlikovali borci govori i izvještaj koji je u najkritičnijem trenutku bitke proslao 2. bataljun 2. dalmatinske brigade: „Od ljudstva bataljuna nije ostalo više od polovine, ali računajte na nas kao da smo svi tu i takve nam zadatke dajte!“

Kažimo da je u bitki na Sutjesci ranjen i Josip Broz Tito, koji je bio jedini vrhovni komandant koji je ranjen u Drugom svjetskom ratu. Tu je poginuo i čuveni hrvatski pjesnik Ivan Goran Kovačić. Njemački zapovjednik u bitki na Sutjesci, general Rudolf Luthers, morao je konačno javiti Berlinu: „Tijek borbi pokazao je da su komunističke snage pod Titovom komandom odlično organizirane, vješto vođene i da raspolažu borbenim moralom koji izaziva čuđenje...“. Bio je to i krupan doprinos međunarodnoj afirmaciji NOP-a u Jugoslaviji. Nakon bitke na Neretvi i Sutjesci istina o događanjima u Jugoslaviji brže je prodirala u svijet. NOVJ je priznat kao zaraćena strana u antihitlerovskoj koaliciji. Tako je u dvije velike bitke koje su vođene u okupiranoj Jugoslaviji 1943., veliki doprinos dao narod Hrvatske, jedinice i borci koji su stasali u okrilju Glavnog štaba Hrvatske. U to isto vrijeme snažni udari slavonskih partizana 2. hrvatskog

Hoće li se vratiti život na Tjentištu?

Utorak, 11 Lipanj 2019 19:29

---

korpusa NOVH, dali su značajan doprinos da se s manje problema savlada teško stanje u dolini Neretve i Sutjeske. Nema spora da je to bio zapažen doprinos općoj pobjedi antifašističke Hrvatske.

Bojan Miroslavljev

Savez
antifašističkih
boraca i
antifašista RH

Savez
i borac
oslob
rata BiH

SUTJESKA
DOLINA HEROJA
TJENTIŠĆE, NEDJELJA, 16. LIPNJA 2019.
U 12 SATI
DOBRO DOŠLI

Program obilježavanja 76. obljetnice Bitke na Sutjesci

- Vijence i cvijeće izaslanstva boračkih organizacija, lokalnih i državnih udruga i institucija polažu u 11,45 sati

***

- Program obilježavanja otpočinje u 12 sati
- Pozdravni govori predstavnika antifašističkih i boračkih organizacija BiH, Hrvatske, Crne Gore i Slovenije,
- Nastup Mješovitog pjevačkog zbora Lira, Židovske općine Zagreb
  - Nastup operne solistice Barbare Othman, uz Zbor Lira i glazbenu pratnju Marjana Krajne,
  - Nastup operne solistice Barbare Othman, uz glazbenu pratnju Marjana Krajne,
  - Nastup Hora radničkog KUD Proleter iz Sarajeva,
  - Nastup solistice Tamare Pavičević iz Crne Gore,
  - Nastup Zbora Marineta iz Makarske